

IN MEMORIAM

PROF. DR. DARKO BEG, UNIV. DIPL. INŽ. GRAD., 1954–2014

V začetku februarja 2014 je umrl prof. dr. Darko Beg, univ. dipl. inž. grad., redni profesor za področji Metalne konstrukcije in Teorija konstrukcij na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, raziskovalec in znanstvenik, vrhunski strokovnjak, dragi kolega in prijatelj.

Še dober mesec dni nazaj smo polni elana kovali smelega načrte za prihodnje raziskovalno obdobje, debatirali o problemih fakultete in stroke. Sedaj smo ostali sami. Kljub mnogo prezgodnjemu odhodu je bilo življenje profesorja Darka Bega polno in bogato, tako znanstveno, strokovno kot v zasebnem življenju. Za uspešno kariero sta potrebni poleg talenta tudi izjemna volja in predanost trdemu delu. Profesor Beg je imel oboje. Zavedal se je, da je le odlično znanost, usmerjeno v svet, mogoče uporabiti v korist gospodarstva. Profesor Beg se uvršča med najbolj znane slovenske znanstvenike in inženirje z velikim mednarodnim ugledom. Na fakulteti je opravljal številne vidne funkcije, od predstojništva Katedre za metalne konstrukcije, vodenja raziskovalnega programa Gradbene konstrukcije in gradbena fizika do predstojništva podiplomskega študija konstrukcijske smeri ter članstva v senatu, upravnem odboru in kadrovske komisiji fakultete.

Profesor Beg se je že kot študent tretjega letnika gradbeništva na povabilo prof. Miloša Marinčka vključil v raziskovalno delo Katedre za metalne konstrukcije in gradiva ter z njim nadaljeval vse do diplome. Po zaposlitvi na takratni Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo se je v prvih letih ukvarjal predvsem z numeričnimi metodami pri nelinearni analizi konstrukcij. Kasneje se je začel ukvarjati tudi z eksperimentalnimi raziskavami s področja stabilnosti jeklenih konstrukcij in momentih stikov. Pri raziskovalnem delu je kombiniral teoretični, numerični in eksperimentalni pristop. Njegovo znanstveno delo obsega 38 originalnih znanstvenih člankov, od tega 20 v mednarodnih recenziranih revijah, več kot 100 prispevkov na konferencah v Sloveniji in tujini ter enajst prispevkov v znanstvenih monografijah. Kot član uredniškega odbora mednarodne revije *Steel Construction – Design and Research* ter znanstvenih in organizacijskih odborov številnih domačih in mednarodnih konferenc je dolga leta sooblikoval in usmerjal znanstveno politiko na področju jeklenih konstrukcij. Med drugim je bil vodja znanstvenega odbora najpomembnejše evropske konference za jeklene konstrukcije EUROSTEEL 2008 v Gradcu.

Profesor Beg je bil predan pedagog in nosilec predmetov s področja jeklenih konstrukcij. Skupaj s prof. Juretom Banovcem je v pedagoški proces vpeljal sodobne metode projektiranja jeklenih konstrukcij, temelječe na nelinearni globalni analizi in dimenzioniranju po metodi mejnih stanj. Uvajanje teh metod je podprl z več učbeniki ter z razvojem in vpeljavo specializiranih računalniških programov za nelinearno analizo in dimenzioniranje jeklenih konstrukcij v inženirsko prakso. Uvajanje mladih sodelavcev v raziskovalno delo je bilo vedno pomemben sestavni del aktivnosti profesorja Bega. Vsako leto je povabil študente tretjega letnika Konstrukcijske smeri k sodelovanju pri raziskovanem in razvojnem delu Katedre za metalne konstrukcije. Večkrat je bilo to sodelovanje zelo uspešno in se je nadaljevalo tudi po diplomi v okviru znanstvenoraziskovalnega usposabljanja mladih raziskovalcev. Profesor Beg je bil med svojo izredno kariero mentor kar 70 diplomantom, šestim magistrantom in sedmim doktorantom.

Profesor Beg ni bil le raziskovalec in pedagog, ampak tudi in predvsem uspešen inženir, ki je svoje raziskovalne dosežke prenašal v inženirsko prakso ter jih uspešno uporabljal pri razvojnem in strokovnem delu. Njegove najpomembnejše aktivnosti v zvezi s prenosom raziskovalnih dosežkov v prakso so bile povezane s standardizacijo in uvajanjem standardov Evrokod na razvoj novih izdelkov ter na pripravo ekspertnih mnenj in revizijskih poročil. Sodobne metode je v inženirsko prakso uvajal s predavanji na domačih strokovnih srečanjih in z organizacijo tečajev.

Profesor Beg je bil član številnih domačih in mednarodnih strokovnih združenj in komisij. Kot predsednik tehničnega odbora za konstrukcije pri SIST je koordiniral in vodil aktivnosti za uvajanje obsežnega sistema standardov Evrokod v Slovenijo. Osebnostno je prevedel pet standardov s področja jeklenih konstrukcij in pripravil pripadajoče nacionalne dodatke. Bil je urednik in soavtor priručnika za projektiranje po standardih Evrokod v obsegu več kot tisoč strani. Kot član več tehničnih odborov pri Evropski konvenciji za jeklene konstrukcije in Evropski organizaciji za standardizacijo pa je Evrokode tudi osebno sooblikoval. Na osnovi svojega znanstvenega dela in dela svojih doktorandov je predlagal več popravkov in izboljšav, ki so bile nato vključene v evropske standarde. Pri tem so bili njegovi najpomembnejši prispevki podani na področju strižne nosilnosti pločevin in nosilnosti prerezov iz jekel visoke trdnosti.

Naštevaje vsega njegovega strokovnega dela bi bilo preobsežno, saj v zadnjih desetletjih v Sloveniji praktično ni bilo pomembnejšega objekta v jekleni izvedbi, pri čemer profesor Beg s sodelavci ne bi bil sodeloval kot projektant, revident ali svetovalec. V mednarodnem prostoru pa se je uveljavil predvsem kot projektant in revident projektov mostov in rezervoarjev. Zlasti plodno je bilo njegovo dolgoletno sodelovanje z vodilnim slovenskim podjetjem za jeklene konstrukcije, s Trimom Trebnje. Med drugim je za Trimo skupaj s sodelavci razvil dve novi profilirani pločevini za sovprežne strope, ki imata inovativno obliko in lastnosti. V okviru razvoja novih visokoizolativnih tankoslojnih fasadnih panelov je zasnoval in s sodelavci opravil teste mehanskega obnašanja teh panelov, ki so pomenili pomembno fazo razvoja novih fasadnih panelov.

Darko je bil tudi naš spoštovani kolega in prijatelj. Ko sem sam kot mladi raziskovalec začel svojo akademsko kariero na Katedri za metalne konstrukcije, sem zelo hitro opazil, da je v četrtek ob dvanajstih čas za tenis. Tenis s kolegi profesorji je bil Darkov čas za sprostitvev in druženje, ki mu je ostal zvest vse življenje. Tako kot v znanosti je tudi v zasebnem življenju vedno iskal nekaj novega. Smučanje je zamenjal za deskanje, preizkusil se je v letenju, šel je na safari v Afriko, in ko se je pred letom dni pripeljal na fakulteto z novim harleyjem, je povzročil pravo senzacijo. Vsi smo se spraševali, le kje najde čas za vse to ob vseh znanstvenih, strokovnih in pedagoških obveznostih. Vsi smo ga poznali kot sodelavca, ki je na fakultetnih prireditvah in prireditvah katedre pil samo sok, pa vendar ostal do jutra, do zadnjega, vedno dobre volje in poln humorja. Poznali smo ga po njegovem neumornem optimizmu in reku »Život nije pjesma«, s katerim je, na videz z lahkoto, prešel prek vseh razočaranj in zavrnitev, ki so sestavni del vsake akademske kariere. Predvsem pa smo ga s sestankov poznali kot strastnega razpravljavca, čigar argumente je bilo težko zavrniti in čigar doneči glas je bilo nemogoče preglasiti.

Veliko praznino, ki je ostala na fakulteti z nepričakovanim odhodom profesorja Bega, ne bo zlahka zapolniti. Vendar dosežki profesorja Bega ne bodo pozabljeni. Kot izredni pedagog je za sabo zapustil svoje diplomante, magistrande in doktorande. Izmed njih izstopajo njegovi mladi raziskovalci, zdaj doktorji znanosti, ki jim je posvetil največ svojega časa. To so Leon Hladnik, Aleš Kranjc, Erik Zupančič, Peter Skuber, Luka Pavlovčič, Primož Može in Franc Sinur. Vsi so postali priznani raziskovalci, projektanti, gradbeniki, jeklarji. V njih je skrita najpomembnejša zapuščina profesorja Bega, njegovo znanje – in v njihovem znanju bo profesor Beg živel naprej. Darko nas je prezgodaj zapustil v težkih, kriznih časih, ko bi s svojimi življenjskimi izkušnjami in mednarodnim vplivom lahko najbolj prispeval k iskanju prave poti iz krize gradbeništva ter prispeval k prepoznavnosti slovenskega gradbeništva in jeklarske stroke v Evropi in svetu.

Dragi Darko, hvala ti za vse. Vedno te bomo nosili s spoštovanjem v srcu vsi tisti, ki smo te poznali in vedeli, kaj so ti pomenili fakulteta in sodelavci.

Mir in slava mu.

prof. dr.-ing. Jože Korelc, univ. dipl. inž. grad.